

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Uppföljning av ostronört 2013

Västra Götalands län

Rapportnr: 2013:98

ISSN: 1403-168X

Text och foto: Emma Lind, Svensk naturförvaltning AB

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län,
Naturvårdsenheten

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Förord	2
Sammanfattning	3
Inledning	4
Metod	5
Resultat och diskussion	6
Beskrivningar	6
Ostronörtpopulationen	14
Status	15
Bete och skydd.....	16
Vegetation	17
Friluftsliv och turism	17
Kommentarer till metodiken	18
Fasta objekten	18
Positionering av plantorna	18
Hantering av data	18
Litteratur	19
Bilaga 1 Fältblankett för uppföljning av ostronört	20

Förord

Naturvårdsverket tar tillsammans med länsstyrelserna fram åtgärdsprogram för några av våra mest hotade arter i Sverige.

Ostronört är en havsstrandväxt som hör hemma på steniga, blockiga stränder på Bohuskusten. Arten klassad som akut hotad (CR) i rödlistan och har därför fått ett åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet syftar till att arten ska få en förbättrad populationsstatus. Vi har dålig kunskap om de faktorer som påverkar ostronörts möjligheter till överlevnad och spridning. En av åtgärderna i åtgärdsprogrammet är därför uppföljning av arten.

Svensk naturförvaltning AB har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört en uppföljning av samtliga lokaler för ostronört i Västra Götalands län. I dagsläget är Västra Götalands län det enda län där ostronört förekommer. Uppföljningen är gjord enligt en standardiserad manual, se Länsstyrelsens rapport 2012:45. Resultatet har jämförts med en tidigare uppföljning från 2009, genomförd enligt samma manual av OM's naturtjänst.

Författaren ansvarar för rapportens innehåll och tackas för sin insats.

Kaisa Malmqvist

Koordinator för åtgärdsprogram för hotade arter

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Sammanfattning

Ostronört är en rödlistad pionjärväxt på steniga havsstränder utefter västkusten. För att nå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen har naturvårdsverket utarbetat ett åtgärdsprogram för ostronört. Detta åtgärdsprogram berör Västra Götalands län. Åtgärdsprogrammet syftar till att samordna de insatser som behövs för att ostronört ska kunna överleva i Sverige. Åtgärdsprogrammets långsiktiga mål är att ostronört ska finnas på minst 20 lokaler och att det ska finnas minst 10 individer på varje lokal. Denna undersökning är ett led i arbetet med åtgärdsprogrammet och är en återinventering av de fjorton lokaler där ostronört inventerades år 2009. Ytterligare en lokal där arten återfanns 2012 har inventerats.

Resultatet styrker trenden att ostronörten minskar i Sverige. Endast fyra av de 15 lokalerna med ostronört som inventerades har en god status med fler än tio individer. Av de lokaler som återinventerades har arten försvunnit helt på en lokal, Slängelumpan. På nio lokaler har individantalet minskat, på tre har det skett en ökning och på två lokaler har antalet varit konstant. På lokalen där man fann ostronört 2012 återfanns inga plantor i år.

Totalt sett har den undersökta ostronörtpopulationen minskat med 31 individer.

Under åren mellan inventeringarna har åtgärder gjorts för att skydda plantorna från fårbete och nätburar har satts ut på tre lokaler. Nätburarna har minskat fårbetet från 59 procent vid den första inventeringen till endast tre procent under årets inventering.

De största hoten mot ostronört är fårbete, konkurrerande vegetation och enstaka slumphändelser så som oljespill.

Inledning

Ostronört (*Mertensia maritima*) tillhör familjen strävbladiga växter, *Boraginaceae*, är lätt att känna igen och saknar direkta förväxlingsarter. Arten är en flerårig blågrön ört med krypande skott som kan bli ca 60 cm långa. Bladen är äggrunda, köttiga och blågrå eller blågröna till färgen. I juli till augusti blommar växten med klocklika blommor som till en början är rosaröda och sedan övergår i blått.

Ostronörten växer på sandiga, grusiga eller steniga havsstränder i Bohuslän. (Naturvårdsverket, 2009). Under mitten av 1900-talet var arten känd från 160 lokaler i Bohuslän, av dessa finns den numera bara kvar på tretton lokaler. (Edqvist M, Blomgren E, 2006) Tills för bara några år sedan fanns ostronörten även i norra Halland och naturreservatet Näsbokrok men i nuläget verkar den ha försvunnit därifrån. (Länsstyrelsen Halland).

Arten är fridlyst och finns på den svenska rödlistan under kategorin akut hotad (Gärdenfors U, 2010).

För att nå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen har naturvårdsverket utarbetat ett åtgärdsprogram för ostronört. Åtgärdsprogrammet syftar till att samordna de insatser som behövs för att ostronört ska kunna överleva i Sverige.

Åtgärdsprogrammets långsiktiga mål är att ostronört ska finnas på minst 20 lokaler och att det ska finnas minst 10 individer på varje lokal. Åtgärdsprogrammet föreslår bland annat att undersökningar av arten och övervakning av lokalerna ska ske. Länsstyrelsen i Västra Götaland jobbar med åtgärdsprogrammet och denna undersökning är en del i det arbetet.

Denna rapport är en återinventering av de femton lokaler där ostronört återfunnits 2009 eller 2012 samt en kort analys av utfallet.

Metod

Alla femton lokaler där ostronört finns noterad efter västkusten besöktes. Även Lindön samt ytterligare två dellokaler på Tjurpannan där ostronört funnits tidigare besöktes och strandlinjen inventerades.

Alla lokaler besöktes mellan den 8-27 juli av Emma Lind. En fältblankett avsedd för inventering (se bilaga 1) fylldes i för varje lokal. Tillhörande manual anpassad för inventering av ostronört, rapport 2012:45 Uppföljning av ostronört har använts.

Från fältblanketten kan information om ostronörtpopulationen på lokalen så som antal plantor och deras växtplats, antal stänglar över tio cm och antal blommande individer utläsas. Andra viktiga delar är information om växtplatsen med bland annat kornstorlek, driftmaterial, vegetation, bete och exponering. Geografisk information om lokalen finns också med.

Eftersom undersökningen är en uppföljning av 2009 års inventering har samma fasta objekt som vid den första inventeringen använts där de gått att återfinna. På en lokal, Kockholmen har ett nytt fast objekt använts. För att komplettera de gamla fotona samt för att underlätta identifieringen inför kommande inventeringar har objekten fotograferats med större vy över strandlinjen.

Varje lokal har klassats utefter statusen för ostronörten. För bedömningen av statusen på lokalen har en fyrgradig skala använts där:

0-5 plantor = svag

6-9 plantor = medelgod

10-20 plantor = god

21 eller fler plantor = mycket god

Den insamlade datan matades in i Excel, analyserades och jämfördes med 2009 års data. Lokalen Tjurpannan SV om Gråfotsberget har inte tagits med i analysen då datan från 2012 inte är jämförbar med årets inventering. Denna lokal är endast med i beskrivningsdelen.

Resultat och diskussion

Beskrivningar

14-84-02	Kornö kalv	Svag
Lysekil	Koordinater: 6471320-1240720	Minskande

Statusen på lokalen är svag och ingen förändring var det gäller antalet fertila plantor har skett. De cirka 40 små groddplantorna som noterades vid den första inventeringen återfanns dock ej. Antalet stänglar har ökat men alla plantorna var torkskadade.

2013-07-25	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	43	17	3	Saknas
2013	3	27	3	Saknas
Förändring	Ingen	+ 10	Ingen	Ingen

Tabell 1: Kornö kalv. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

SE052018	Tjurpannan, SV om Gråftöberget	Saknas
Tanum	Koordinater: 6520180-1231875	Minskande

Statusen på lokalen är utdöd. Inga plantor hittades när området genomsöktes. Datan från 2012 bygger på en enkel fältinventering av Bohusläns flora och är inte jämförbar med årets inventering.

2013-07-13	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2012	4	?	?	?
2013	0	0	0	Nej
Förändring	- 4	Data saknas	Data saknas	Data saknas

Tabell 2: Tjurpannan, SV om Gråftöberget. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2012 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antalet blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

SE052018	Tjurpannan, Tjurvikbukten	Medelgod
Tanum	Koordinater: 6520932-1231918	Ökande

Statusen på lokalen är medelgod och ökande. Sju, för året nya groddplantor återfanns i nära anslutning till den fertila huvudplantan. Plantorna växer i skydd av en nätbur och marken är helt rensad på övrig vegetation. Lokalen betas av får och häst och hävdgraden bedöms som hög.

2013-07-13	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	1	2	1	Ja
2013	8	1	1	Ja
Förändring	+ 7	+ 1	Ingen	Ingen

Tabell 2: Tjurpannan, tjurvikbukten. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antalet blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

14-35-04	Långeskär, 350 m NNV om sydligaste udden	Mycket god
Tanum	Koordinater: 6507301-1230813	Ökande

Statusen på lokalen är mycket god och ökande. Populationen har fördubblats sedan den första inventeringen och inom området finns nu tjugo fertila plantor. Sju av plantorna konkurrerar med överväxande strandvial och är i dålig kondition. Området ligger i en dalgång och en stor del skyddas mot väster av en långsträckt klippryg. Den norra delen av lokalen behöver vegetationsrensas på strandvial.

2013-07-12	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	22	104	13	Saknas
2013	45	191	20	Saknas
Förändring	+ 23	+ 87	+ 7	Ingen

Tabell 3: Långeskär 350 m. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete

14-35-03	Vrakholmen, västsidan	Svag
Tanum	Koordinater: 6505159-1232311	Ökande

Statusen på lokalen är svag och något ökande. Sedan den första inventeringen har en ny groddplanta tillkommit och antalet stänglar har ökat något. Fin kondition på samtliga plantor.

2013-07-13	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	3	40	3	Saknas
2013	4	46	3	Saknas
Förändring	+ 1	+ 6	Ingen	Ingen

Tabell 4: Vrakholmen. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

14-35-09	Grötet, nordsidan bukten	Svag
Tanum	Koordinater: 6522610-1232130	Minskande

Statusen på lokalen är svag och minskande. Av sju plantor finns nu endast två plantor kvar, en av två är fertil. Antalet stänglar har minskat från tre till noll.

2013-07-08	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	7	3	2	Saknas
2013	2	0	1	Saknas
Förändring	- 5	- 3	- 1	Ingen

Tabell 5: Grötet. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

14-35-05	Slängerumpan, 180 m SO om sydligaste udden	Utdöd
Tanum	Koordinater: 6508126-1231193	Minskande

Statusen på lokalen är utdöd. Den ostronört som tidigare mätts in konstaterades ha försvunnit och inte heller några nya plantor hittades när området genomsöktes. En del skräp ligger på stället där plantan stod.

2013-07-13	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	1	31	1	Saknas
2013	0	0	0	Saknas
Förändring	- 1	- 31	- 1	Ingen

Tabell 6: Slängerumpan. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

14-35-07	Långeskär, ostsidan bukten	Svag
Tanum	Koordinater: 6521920-1229810	Minskande

Statusen på lokalen är svag och minskande. En av två plantor har försvunnit och ingen nyetablering har skett.

2013-07-13	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	2	119	2	Saknas
2013	1	25	1	Saknas
Förändring	- 1	- 94	- 1	Ingen

Tabell 7: Långeskär, ostsidan. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete

14-35-08	Långeskär, västsidan bukten	Mycket god
Tanum	Koordinater: 6521950-1229480	Minskande

Statusen på lokalen är mycket god men något minskande. Alla plantor växer tätt på ett litet område, ibland så tätt att det är svårt att skilja individerna åt. Viss föryngring sker. Där ett antal av plantorna fanns vid den första inventeringen utgörs vegetationen nu av tätt växande strandvegetation. Dessa plantor finns inte längre kvar. Vid båda inventeringarna sågs rikligt med gåsspilling på lokalen men inga tecken på bete noterades. Många av plantorna är i dålig kondition, vissa med döda stänglar.

2013-07-12	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	38	638	36	Saknas
2013	34	359	28	Saknas
Förändring	- 4	- 279	- 8	Ingen

Tabell 8: Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

Figur 1: Långeskär västsidan bukten. Flera plantor av ostronört växer tätt och bildar en matta.

SE520170	Kockholmen, Täsén	God
Strömstad	Koordinater: 6532170-1231070	Minskande

Statusen på lokalen är god men något minskande. Två av plantorna har försvunnit sedan den första inventeringen. Området betas av får och hävdgraden bedöms som låg till måttlig. Alla plantor utom tre skyddas av nätbur, två har en stenring runt och den sista växer helt utan skydd. Samtliga plantor är vitala. Nätburarna bör vegetationsrensas.

2013-07-08	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	16	73	13	Ja
2013	14	69	12	Ja
Förändring	- 2	- 4	- 1	Ingen

Tabell 9: Kockholmen. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

SE0520170	Burholmen SO om Sniken	God
Strömstad	Koordinater: 6535745-1222223	Minskande

Statusen på lokalen är god men minskande. Antalet stänglar har ökat kraftigt och även antalet fertila individer har ökat från sex till elva. Lokalen betas av får och hävdgraden bedöms som låg till måttlig. Vid den första inventeringen täcktes samtliga plantor av nät, trots nätet var samtliga plantor betade av får. Vid årets fältbesök var nätet ersatt av nätburar vilka visar sig ge bättre skydd mot bete då samtliga tio plantor inom burarna inte visar några tecken på betskador. En av plantorna utanför buren har betskador. Om två av burarna har haft en positiv effekt på plantorna är dock mycket tveksamt då i stort sett hela marken i den ena buren täcks av strandvial och knappt halva i den andra. Plantorna i dessa burar är antingen döda eller i dålig kondition, se figur 1 och 2. Oljespill på lokalen.

2013-07-22	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	22	52	6	Ja
2013	17	296	11	Ja
Förändring	- 5	+ 244	+5	Ingen

Tabell 10: Burholmen. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antalet blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

Figur 2: Burholmen 2013-07-22. Strandvial har helt tagit över i en av burarna och börjar även tillsammans med strandråg ta över den vänstra.

14-86-14   **Lökholmen**   **Svag**
Strömstad   **Koordinater: 6539225-1229374**   **Konstant**

Statusen på lokalen är svag och ingen förändring har skett sedan den första inventeringen förutom att stänglarna har ökat något. Plantan är i dålig kondition och har svartnat vid basen, orsaken till konditionsnedsättningen är okänd.

2013-07-22	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	1	3	1	Saknas
2013	1	5	1	Saknas
Förändring	Ingen	+ 2	Ingen	Ingen

Tabell 11: Lökholmen. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

Figur 3: Ostronört som svartnat kring basen.

14-86-13   **Vanarna**   **Medelgod**
Strömstad   **Koordinater: 6536470-1231750**   **Minskande**

Statusen på lokalen är medelgod men något minskande. En fertil och kraftig planta har dött och inga nya plantor har tillkommit. Precis som vid den första inventeringen är samtliga plantor torkskadade eller något torkskadade.

2013-07-22	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	7	208	7	Saknas
2013	6	116	6	Saknas
Förändring	- 1	- 92	- 1	Ingen

Tabell 12: Vanarna. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antalet stänglar över 10 cm, antalet blommande individer samt förekomst icke förekomst av bete.

14-86-11	Ramsö, udde i sydväst	Svag
Strömstad	Koordinater: 6532630-1226100	Konstant

Statusen på lokalen är svag och ingen förändring har skett sedan den första inventeringen förutom att antalet stänglar har minskat något. Plantan är gulnande med döda stänglar.

2013-07-22	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	1	39	1	Saknas
2013	1	30	1	Saknas
Förändring	Ingen	- 9	Ingen	Ingen

Tabell 13: Ramsö. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antalet blommande individer samt förekomst icke förekomst av bete.

SE0520036	Rörö, 200 m SO om Röe hall	Medelgod
Öckerö	Koordinater: 6412990-1250060	Minskande

Statusen på lokalen är medelgod men minskande. Flera av de tidigare blommande individerna har försvunnit och konditionen på de två som blommar nu är dålig. Den ena hotas av strandglim, strandråg och strandkål, den andra hotas av krusskräppa som växer mitt i plantan. Positivt är att nyetablering sker och på lokalen återfanns fem groddplantor. Fyra av plantorna skyddas av mindre nätburar. Lokalen betas av häst och hävdgraden bedöms som låg till måttlig.

2013-07-27	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	10	48	9	Saknas
2013	7	6	2	Ja
Förändring	- 3	- 42	- 6	Upptagit bete

Tabell 14: Rörö. Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antalet blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

Ostronörtpopulationen

Ostronörtpopulationen i Västra Götalands län har totalt sett minskat med 31 individer från år 2009 till 2013. En stor orsak till minskningen är lokalen Kornö kalv där 40 stycken nygrodda småplantor noterades år 2009. Ingen av de här plantorna har överlevt till år 2013. Att minskningen till stor del består i förlusten av groddplantor eller unga individer visar också jämförelsen mellan totalt antal stänglar och antal blommande individer. Här är minskningen procentuellt sett mycket mindre än minskningen av antalet plantor. Minskningen av blommande individer är bara åtta plantor mellan åren. De lokaler som betades år 2009 betas fortfarande men på en lokal, Rörö har bete av häst upptagits, se tabell 15.

	Plantor	Stänglar	Blommande	Bete
2009	174	1277	98	3
2013	143	1171	90	4
Förändring	- 31	- 106	- 8	+ 1

Tabell 15: Jämförelse av ostronörtpopulationen mellan åren 2009 och 2013 för samtliga 14 lokaler. Antal plantor, totalt antal stänglar över 10 cm, antal blommande individer samt förekomst eller icke förekomst av bete.

Status

Endast fyra av de fjorton lokalerna med ostronört som återinventerades har en god status med fler än tio individer. På en lokal, Slängelumpan, har arten helt försvunnit. På nio lokaler har individantalet minskat, på tre har det skett en ökning och på två lokaler har antalet varit konstant. För lokalen Kornö kalv ska det noteras att 40 stycken av plantorna år 2009 var nygrodda småplantor som växte inom 40 cm från moderplantorna. Att dessa groddplantor inte överlevt till 2013 är en stor orsak till skillnaden i antal plantor mellan åren. För övriga lokaler är minskningen liten, Se tabell 17 och 18.

Status	2009	2013
Utdöd	0	1
Svag	6	6
Medel god	2	3
God	2	2
Mycket god	4	2
Totalt	14	14

Tabell 16: Sammanställning över statusen för lokalerna år 2009 och 2013. Svag 0-5 individer, medel god 6-9 individer, god 10-20 individer, mycket god 21 eller fler individer.

Lokal	2006	2007	2009	2010	2013
Rörö, 200 m SO om Röe hall	9	12	10	10	7
Kornö kalv	2	1	43	18	3
Vrakholmen, västsidan	3	2	3	3	4
Långeskär, 350 m NNV om sydligaste udden	10	17	22	19	45
Långeskär, ostsidan av bukten	2	2	2	2	1
Långeskär, västsidan av bukten	73	74	38	29	34
Slängerumpan, 180 m SO om nordvästligaste udden	1	1	1	1	0
Grötet, nordsidan bukten	1	10	7	8	2
Tjurpannan SV om Gråftöberget	3	0	0	0	0
Tjurpannan, Tjurviksbukten	2	1	1	1	8
Ramsö, udde i sydväst	15	1	1	1	1
Burholmen SO om sniken		0	22	22	17
Lökholmen		1	1	1	1
Vanarna, NV stranden av vanarna	5	9	7	11	6
Kockholmen, Tåsen	7	14	16	17	14
Tjurpannan, Stora huvudet					0
Totalt antal plantor	133	145	174	143	143

Tabell 17: Jämförelse av totalt antal plantor lokal för lokal mellan åren 2006, 2007, 2009, 2010 och 2013. År 2009 och 2013 användes samma metod vid inventeringen.

Bete och skydd

Tre av lokalerna Burholmen, Kockholmen och Tjurpannan betas av får. På lokalerna finns totalt 39 plantor och av dessa var 23 stycken eller 59 procent betade år 2009 och endast en knapp femte del av plantorna skyddades med nätburar. Till år 2013 har insatser gjorts på Burholmen och Kockholmen och nu är hela tre fjärdedelar av plantorna skyddade av nätburar. Nätburarna har resulterat i en kraftig minskning av betade plantor och år 2013 hade endast en planta betats. Plantorna på Tjurpannan skyddades av nätbur båda åren. Insatsen har inte bara resulterat i färre betade plantor utan också fler stänglar och blommande individer, se tabell 16. På Burholmen ökade antalet stänglar med hela 569 procent och antalet blommande individer fördubblades nästan. Viktigt att notera är att burarna bör vegetationsrensas årligen då de annars kan fungera som betesrefuger. Ostronörten riskerar då att konkurreras ut av snabbväxande arter så som strandråg, skräppor och strandvial.

	Plantor	Betade %	Nätbur %	Stänglar	Blommande
2009	39	59	18	127	20
2013	39	3	74	366	24
Förändring	Inge	- 56	+ 56	+ 236	+ 4

Tabell 18: Jämförelse mellan år 2009 och 2013 för lokalerna Burholmen, Kockholmen och Tjurpannan. Antal plantor, andelen betade plantor, andelen skyddade plantor med nätbur, totalt antal stänglar över 10 cm samt antal blommande individer.

Vegetation

På tre lokaler; Vrakholmen, Ramsö och Tjurpannan saknas övrig vegetation helt. Populationerna är här svaga till medelgoda och har ökat på två av lokalerna.

På sju av lokalerna ligger vegetationsnivåerna på en låg nivå och bara små eller inga förändringar alls har skett sedan den första inventeringen. På en av de här lokalerna, Slängerumpan, har ostronörten försvunnit helt.

På tre av lokalerna; Rörö, Burholmen och Långeskär 350 m NNV har övrig vegetation ökat. På Burholmen och Långeskär 350 m NNV har det på delar av lokalen skett en kraftig ökning. Burholmen har vegetationsrensats efter sommarens inventering och samma åtgärd bör sättas in på Långeskär 350 m NNV. På båda lokalerna är det främst strandvial som har etablerat sig och ökat kraftigt i täckningsgrad. Läget på Rörö är inte lika allvarligt och här är det arter som strandglim och gul fetknopp som står för den största täckningsgraden. Ingen åtgärd föreslås här i dagsläget.

På lokalen Vanarna har det inte skett någon direkt ökning men nivåerna är höga och vegetationen växer ut på stenstranden från omgivande skog och busksnår. Plantor har försvunnit på grund av överväxande vegetation och lokalen bör därför vegetationsrensas. På lokalen Långeskär västsidan bukten är nivån av konkurrerande vegetation låg men på delar där det tidigare fanns ostronört växer bland andra strandkål tätt. Denna del bör vegetationsrensas för att ostronört åter ska kunna etablera sig.

Sammanfattningsvis bedöms fyra av de femton lokalerna som inventerades vara i behov av en vegetationsminskande åtgärd för att gynna ostronörten. En av dessa lokaler är redan åtgärdad.

Friluftsliv och turism

Inga synliga tecken på att några plantor har skadats genom påverkan av friluftsliv eller turism har noterats under årets inventering. Under den första inventeringen noterades trampskador på en planta på Ramsö. Denna planta lever kvar och om den påverkats negativt är svårt att säga. Plantan var i år gulnande till färgen men det går inte relatera till trampskadorna.

Kommentarer till metodiken

Fasta objekten

Minst en bild på de fasta objekten bör tas med vy över området. Det kan tyckas lätt att återfinna en speciell sten eller plats när man själv står på stranden och vet vad man menar med bilden som tas men så är inte alltid fallet. Att finna en speciell sten bland många andra stenar på en strand kan vara nog så svårt om man bara har en närbild.

Positionering av plantorna

På följande lokaler har de olika plantorna samma namn som vid den första inventeringen 2009:

1. Vrakholmen
2. Långeskär, ostsidan bukten
3. Kornö kalv
4. Ramsö
5. Lökholmen
6. Tjurpannan

På de övriga lokalerna har det inte med säkerhet gått att särskilja de olika individerna. På dessa lokaler har plantorna mätts in på nytt och fått nya namn. Detta på grund av olika faktorer så som:

- Plantorna växer nära varandra i mattor, ofta bara cm ifrån varandra.
- Individerna är inmätta planta till planta vilket blir ett problem då plantor dör och försvinner.
- Missar i den tidigare datan
- Stort avstånd från plantan till de fasta objekten, desto längre avstånd, ju svårare att avgöra exakt position.

Kanske bör positioneringen bara ses som en hjälp att återfinna de plantor som fanns vid tidigare inventeringar. Om det i framtiden ska gå att med säkerhet särskilja de olika individerna bör de i framtiden alltid mätas in till två fasta objekt och aldrig planta till planta. Plantor försvinner och det blir därför svårt att veta exakt vilka plantor som åsyftas. På de lokaler då ostronörten växer i matta är det i stort sett omöjligt att återfinna de olika individerna.

Hantering av data

All data bör registreras i en databas, exempelvis access, för att underlätta analysen av data i framtiden.

Litteratur

Edqvist M, Blomgren E. 2006, Artfaktablad Ostronört, information om rödlistade växter.

Gärdenfors U. 2010: Rödlistade arter i Sveriges 2010, art databanken, SLU.

Naturvårdsverket, 2009: Åtgärdsprogram för Ostronört 2009-2013, Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-5971-2.pdf

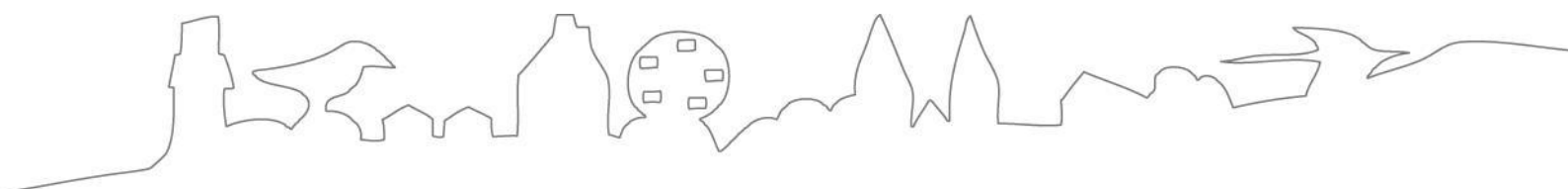
Mossberg B.1992, Den nordiska floran, Wahlström och Widstrand. ISBN: 91-46-17234-3

Bilaga 1 Fältblankett för uppföljning av ostronört

Lokalnämning:	Blad ..... av .....
Lokal-ID:	Delomr-ID: .....
Län:	Kommun: .....
Mittkoordinat:	Noggrannhet: .....
Inventerare:	Datum: .....

Planta (nr)	Stänglar >10 cm	Blomm- ande	Kornstorlek (i tio- tal procent)	Driftmaterial	Bete/ betetryck	Expone- ring	Strandl. väder- sträck	Övrigt
.....	.....	☐ Ja ☐ Nej	..... % < 1 cm ..... % 1-10 cm ..... % 10-50 cm ..... % >50 cm ..... % Skaljord	..... % Växter ..... % Skräp	☐ Saknas ☐ Högt ☐ Lågt/måttligt ..... (djur) ..... (djur) ..... (djur)	☐ Helt ☐ Delvis ☐ Skyddat	.....	....
.....	.....	☐ Ja ☐ Nej	..... % < 1 cm ..... % 1-10 cm ..... % 10-50 cm ..... % >50 cm ..... % Skaljord	..... % Växter ..... % Skräp	☐ Saknas ☐ Högt ☐ Lågt/måttligt ..... (djur) ..... (djur) ..... (djur)	☐ Helt ☐ Delvis ☐ Skyddat	.....	....
.....	.....	☐ Ja ☐ Nej	..... % < 1 cm ..... % 1-10 cm ..... % 10-50 cm ..... % >50 cm ..... % Skaljord	..... % Växter ..... % Skräp	☐ Saknas ☐ Högt ☐ Lågt/måttligt ..... (djur) ..... (djur) ..... (djur)	☐ Helt ☐ Delvis ☐ Skyddat	.....	....
.....	.....	☐ Ja ☐ Nej	..... % < 1 cm ..... % 1-10 cm ..... % 10-50 cm ..... % >50 cm ..... % Skaljord	..... % Växter ..... % Skräp	☐ Saknas ☐ Högt ☐ Lågt/måttligt ..... (djur) ..... (djur) ..... (djur)	☐ Helt ☐ Delvis ☐ Skyddat	.....	....

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN